

# SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

20 pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
7 administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.  
Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 210.

V Ljubljani, v petek 13. septembra 1889.

Letnik XVII.

## Nemški „schulverein“.

Kakor smo že omenili, slavil je nemški „schulverein“ zadnjo nedeljo v Karlovih Varih svojo desetletnico ter imel ob enem svoj občni zbor. V soboto se je pripeljal v Karlove Vare osrednji odbor z Dunaja, na čelu mu dr. Weitlof, katerega je pozdravil na kolodvoru, okrašenem s črno-zlatimi in črno-rudeče-zlatimi zastavami, župan Stanka. Podpredsednik krajnega odbora, dr. Knoll, pozdravil je goste rekoč: „Pozdravljeni na nemških tleh karlovarskih, katerih se ni še dotaknil slovanski naval, vedno više rastoč.“

Zvečer je bila slavnostna predstava, katere se je vdeležil avstrijski „prvi kavalir“ knez Karlos Auersperg s soprogo. Knez Auersperg je imel na prsih črno-rudeče-zlato kokardo, zato se ga je tudi dr. Weitlof v svojem nagovoru spominjal, kar pa mu menda ne bode prineslo pri pravih Avstrijcih nobene časti.

Čudno se nam zdi, da tak kavalir, in če ima še tako nemško srce, javno kaže svoje simpatije takemu društvu, kakor je nemški „schulverein“, ki vse mobilizuje za narodni boj. A še čudneje je to, da je to pokazal z barvami, ki pomenijo le revolucijo. Črno-rudeče-zlate zastave so vihrale l. 1848 kot znamenje pangermanske revolucije, ki je hotela združiti vse nemške in mnoge slovanske dežele ob meji. To zastavo je prepovedala avstrijska, pa tudi vse vlade stare nemške zveze. Kar je na Francoskem postavno prepovedana rudeča zastava, to je v Avstriji črno-rudeče-zlata. Ali je knez Karlos Auersperg hotel demonstrirati za Pangermanijo?

Kaj bi rekli mrtvi Turjačani, ki so krvaveli pod črno-rumeno zastavo? Morda je to v zvezi s premembo v češkem namestništvu. Kneza Karlosa baje zelo peče grofa Thuna imenovanje za namestnika.

S knezom Auerspergom je prišel k zborovanju tudi znani rogovilež Hans Kudlich iz Amerike,

kajti njemu bolj ugaja proslavljanje nemških nacionalcev nego bivanje v Ameriki, kjer o njegovi slavi nihče nič ne vé. Zborovanje je bilo od pozdrava do slovesa povsem političnega pomena. Govora Weitlofov in Kudlichov sta bila politično agitatorska. Bivši sekijski načelnik v naučnem ministerstvu baron Dumreicher, kateremu je g. prof. Šuklje v zadnjem zasedanju državnega zbora dobro posvetil, nastopil je javno ter fanatično kot nemški nacionallec skrajne mere. Na vsa usta je hvalisal in povzdigoval svoj pruski program rekoč: Samo Ljubezem do Nemčije krepi avstrijske Nemce v njihovem boji. Razlagal je 2000letno nemško zgodovino, slavil reformacijo kot „največje delo“ nemškega naroda. Mogoče, da Dumreicherjev pangermanizem sega tje do Laponcev in Samojedov.

Kakor trdijo nemški listi, bilo je prisotnih do 1000 oseb. Dr. Maresch je poročal, da „schulverein“ zdaj šteje 1026 krajnih odborov in nad 120.000 članov, med njimi 30.000 nemških žen in hčer. Prejemki v minulem letu so znesli 299.560 gld.; o Ljubljani se je poročevalc izražal jako pohvalno. Ustanovni zaklad ima 165.292 gld; izdatki so v minulem letu znesli 256.227 gld.

Dr. Russ, slovenskega pokolenja, zahvalil se je upravitelstvu in članom. Dr. Kraus je poročal o društvenih šolah. Sploh povsod, kjer se Slovani branijo pred valovi germanizacije, opaža govornik nevarnost ter izpodbuja k najsilnejši obrambi. „Nemec — rekel je — je prečudna stvar; zmožen najiskrenejše ljubezni (!) se je ponižal večkrat do najneahvalečnejše strasti.“ Upanje v boljše in lepše dnoze opirajo Nemci na ta pojav, da nemška žena, mati nemških sinov, vedno zavedneje stopa med narodno gibanje. Dalje je tožil, kako žalostno se godi društvu gledé sposobnih učiteljev v Kočevji. Ker javna uprava ne more dobiti učiteljev, prazno je šolsko poslopje v Ovčjaku in v Skrili.

Kakor vidimo, Nemci vse mobilizujejo za narodni boj, kar bodi vsem slovanskim krogom v iz-

podbudo do najizdatnejše in vsestranske obrambe. Ker bomo o delavnosti nemškega „schulvereina“ na Kranjskem o priliki še obširneje pisali, dostavimo danes le nekaj občnih opazk.

Iz vseh govorov in delovanja smemo posneti, da je nemški „schulverein“ nam jako nevaren. Društveno vodstvo se trudi, kakor čitamo v nekem njegovem glasilu, „delati na to, da bi javna uprava prevzela nekaj njegovih šol, da bi tako porabili prihranjeni denar za nove postojanke v varstvo nemštva. Po sedanjih postavah imajo občine dolžnost, iz javnih sredstev ustanoviti nemške šole, kjer je gotovo število nemških otrok. So kraji s šolami „schulvereina“, kjer je število nemških otrok tako naraslo, da morajo občine ustanoviti nemške šole. Ker pa je naloga nemškega „schulvereina“, da skrbi za to, mora se potruditi, da se društvo znebi bremena, katero morajo nositi druga pleča, da se more denar porabiti za nove želje in potrebe.“

In kakove so želje nemškega moloha, nam ni treba dokazovati. V Ljubljani sami imamo dokaze. Slovenske otroke delavcev in kmetovalcev iz bližnje okolice lové v šolo nemškega „schulvereina“. Iz ust kompetentnih oseb smo čuli, da ogromna večina otrok ni nemških starišev. Tako torej raste število nemških (?) otrok! V Vranovi na Češkem je, kakor trdi poročilo, v nemški šoli 54, a v češki 11 otrok. Pri zadnjem ljudskem štetju pa je bilo v tem kraju 113 Čehov in 68 Nemcev. V Kladnem je okrajni glavar obiskal nemško šolo ter v tretjem razredu vprašal učence, ali so Čehi ali Nemci. Vseh 42 mu je odgovorilo, da so Čehi.

Nemški „schulverein“ je društvo, ki si je stavilo nalogo, ponemčevati slovansko mladino ter jo vzgajati v nemškem duhu. Dr. Weitlof sam je rekel pri zadnjem zborovanju: „Nemški duh je naše znamenje.“ Od kedaj morejo duhovi biti znamenja, tega ne vémo, a to vémo, kaj je „nemški duh“. Ko bi nemški „schulverein“ hotel braniti in varovati potujčenja le nemške otroke, niti besedice

## LISTEK.

### Pisma iz Italije.

II.

V Padovi sem. Iz Benetk do sèm se vozi eno samo uro. Vožnja ni kaj posebnega; vedna ravnina. Vlaki vozijo prav hitro, in reči moram, da se človek prav dobro počuti po laških železnicah. Vsaj ima mir pred konduktèrji. V Avstriji vedno hodijo po kupejih in ščipljejo vozne liste. Na Laškem pa se izkažem z listom, ko vstopim, in potem imam mir, da izstopim. Konduktèr nikdar ne stopi v kupej. S potniki je jako uljuden.

S kolodvora do trga sv. Antona je skoro pol ure. Lahko se vozi s tramvajem ali navadnim vozom. Rad bi bil šel isti večer do groba sv. Antona, pa bila je cerkev že zaprta, torej se vržem v bližnji albergho „Croc bianche“ in se odpočijem. Ta hiša se lahko priporoča potnikom. Drugo jutro, 7. sept., sem bil že ob štirih po koncu, kajti težko se pride na vrsto pri altarji sv. Antona. Hitim k cerkvi, pa ni bila še odprta. Torej korakam gori in doli. Mali mladeniči se drviijo pred cerkvijo in upijejo na vse jutro. Pride mi na misel, morda so to strežniki za

sv. maše. Res so bili. Ti so menda po celem svetu enaki.

Bil sem tako srečen, da sem maševal drugi na nad grobom sv. Antona. Potem pa so prišli duhovniki, svetni in redovni v velikem številu. Kapela sv. Antona je na levi strani cerkve, deset stopnjic vodi do altarja, ki ima srebrn tabernakelj, srebrne svečnike in krasne srebrne lilije. Med vsako sveto mašo se obhaja. Obhajancev je mnogo celi dopoldan. Silno lepo se obnašajo. Predno prejme sv. zakrament, položi vsak roki križem na prsi. Potem si navadno z desno roko pokrije obraz in dolgo kleči v premišljevanji in molitvi. Vsak gré tudi krog milostnega altarja in na mestu, kjer leži sv. Anton, pritiska nekaj časa roko na kamen, ali rožnivenec ali kaj drugega. Po sv. maši se nam je odprla zakladnica. Biva za velikim altarjem v posebni kapeli. Videl sem v velikanski monštranci jezik sv. Antona, nestrohnul. Ko so namreč ostanke sv. Antona dvaintrideset let po njegovi smrti prenesli, našli so truplo strohnulo, jezik pa je bil nestrohnul, rudeč, tako, da se je zdel jezik živega, a ne mrtvega človeka. In sv. Bonaventura, ki je bil pričujoč kot generalni minister reda, prijel je sv. jezik v svoje roke, pobožno ga poljubil in solznimi očmi zaklical: O blaženi jezik, ki si Boga neprenehoma častil, in druge k božjemu češčenju nagovarjal, zdaj se je očitno

pokazalo, koliko zaslug si sebi pridobil pred Bogom. — Kažejo tudi nekoliko obleke sv. Antona in njegov rokopis, katerega sem prav razločno videl.

Cerkev je velikanska. Mnogo je bilo ljudi isto jutro, a vse se je razgubilo po cerkvi. Minoriti prav pridno spovedujejo in opravljajo božjo službo, a ne kot redovniki, marveč od vlade nastavljeni duhovniki. Ali z drugo besedo: Vlada reda kot tacega ne priznava.

Potem sem obiskal še cerkev sv. Justine, in ni mi bilo žal Ljubi Kranjci, kako se vi drenjate po vaših farnih cerkvah. Natlačeni kot slaniki vstrajate po cele ure v največi vročini. Da, resnica je: Pri nas so majhne cerkve, pa obilno obiskovane, tukaj na Laškem so velikanske cerkve, pa so — prazne. Nekdaj niso bile prazne. Razni redovi so jih oskrbovali, a redovi so odpravljani, in strah božji gine. O kaki so oratoriji, sedaj sevêda zapuščeni! Same krasne rezbarije. Cerkevnik nas pelje v podzemeljsko kripto in nam pokaže kraj, kjer so bili najdeni ostanke sv. Justine in sv. Prosdocima. Kdor pojde v Padovo, naj ne pozabi ogledat si le-to cerkev. — Na trgu pred cerkvijo je bil ravno živinski somenj. Videti je bilo mnogo in lepe živine. Ljudje so se pametno vedli.

Padova je lepo in veliko mesto. „Il Santo“, kakor sv. Antona navadno imenujejo, nakloni mu



bi ne pisali proti njemu, ker géslo naše je: Vsakemu svoje! Ali vsaka peščica nemških otrok ima povsod javne nemške šole, in delovanje „Schulvereina“ je *par excellence* le mobilizacija za narodni boj. „Schulverein“ je cvet na strupenem drevesu, ki ima še drugo cvetje, iz katerega kaplja snov, od katere ima društvo ime. Sadje iz tega cvetja pa je: Narodnostni prepir, sovraštvo in zatiranje slabjših.

Črno-rudeče-zlate barve kažejo, da hočejo Pangermanijo. Avstrije se spominjajo le toliko, da se jim ne more očitati, da so jo že popolnoma pozabili. V Karlovih Varih so govorili v prologu, „da še-le zdaj morejo ponosno vzdigniti glave, ko je kri tekla v potokih pri Sadovi“. Tudi Avstrija ima nemške sinove, toda Germanija jim je prva mati. Naloga naša je torej, da odločno protestujemo proti temu društvu, ki je nevarno državi in slovanskim narodom.

Nevarnost za nas pa je tem večja, ker sedanja vlada sama pomežkuje temu društvu. S časom bo država, oziroma dežela ali občina prevzela na svoje rame te šole ter davkoplačevalcem naložila nova bremena. To je „Schwindel mit deutschen (?) Kindern“!

## Preganjanje katoličanov v Rusiji.

Čestokrat se nam Slovincem očita panslavizem, in sicer ne v slovstvenem, temveč v političnem oziru. Takim bedastim obrekovanjem se nam niti ne zljubi oporekati, kajti to je proti našemu samovestju in dostojanstvu. Slovenski narod ima troje svetinj, ki ga nerazrušljivo vežejo k priljubljeni in preblagi hiši habsburški: rodoljubje, jezik in vero. Patrijotizem je Slovincu prirojen ter ga mu ne more najsilnejši vihar iz srca izriniti. Preverjen je tudi, da je najboljši zaščit njegovi materinščini avstrijski orel. Toda ko bi Slovence tudi ne navdajala plamteča ljubezen do viteškega vladarja in hiše njegove ter do mile mu materinščine, vera katoliška bi ga politično ločila na veke od ostalih slovanskih nekatoliških bratov, ker vé, da mu najbolje varuje ta njegov dragoceni zaklad oni vladar, ki se imenuje tudi kralj „apostolski“, in da mu je vera pradedov v največji nevarnosti, kakor hitro bi v resnici postal — panslavist.

Britke tuge se krči vsako katoliško srce, ko čuje poročila o besnem preganjanju katoličanov na Ruskem. Zadnje dni zopet razne novine objavljajo nastopni dopis iz Varšave:

„Tukaj je velika vojaška bolnišnica, ki leži v poprej „Ujazdov“ zvanem mestnem delu ter se zaradi tega imenuje „Ujazdovski“. Ko se je gradila ta bolnišnica, postavili so tudi kapelico za katoliške vojake. Dosedaj je bila vojaška uprava vsaj toliko strpna, da je skrbela za verske potrebščine bolnih vojakov; vojaški kapelan je bil pri bolnišnici nastavljen, isto takó so bili tudi postrežniki večinoma katoliški. Toda meseca junija tek. leta se je ta kapelica opustila, dotični vojaški kapelan premestil ter so se dolžnosti njegove izročile župniku pri cerkvi sv. Aleksandra, seveda — brez plače. Bolnikom strežejo sedaj takozvane „Elizabetinke“. To je „patrijotično žensko dru-

štvo“, katerega člani smejo biti le — razkolniki. Od kar je Gurko postal generalni gubernator varšavski in soproga njegova Marija Andrejevna načelnica tega ženskega društva, vsprejeti se ne sme več nobena katoličanka. Če zahteva kak bolan vojak duhovnika, odvisno je od pravoslavne postrežnice, če hoče to storiti. Navadno pokliče kakega popa-razkolnika, ki skuša potem bolniku dokazati, da mora biti vsak vojak iste vere, kakor njegov car in gospodar. Če se tako „preobrnjenje“ posreči, dobi „Elizabetinka“ od vlade 25 rubljev nagrade in sicer iz takó imenovanega verskega zaklada, ki je nastal iz zaplenjenega premoženja katoliških cerkv. Če pa ostane bolnik stanovit, težko se pogreša izostala premija, čeravno „usmiljena sestra“ (?) še vedno upa, da se bo vendar „preobrnjenje“ posrečilo. Celó v slučaji, ko bi bolnik ne hotel ničesa slišati o pravoslavju in bi burno zahteval katoliškega duhovnika, ostane vendar vspeh še vedno dvojljiv. Če mu je sreča mila, da naleti na manj trdovratno postrežnico, pošljejo slugo po duhovnika. Pot k cerkvi sv. Aleksandra je nad kilometer dolga. Predno se sluga povrne z duhovnikom, mine gotovo ena ura.

Župni okoliš sv. Nikolaja ima 22.000 duš in le pet, dostikrat tudi samo štiri duhovnike; da imajo ti polno dela, umeva se samo ob sebi. Mogoče je tedaj, da mora sluga čakati in da bolnik umrje, predno pride duhovnik. Kaj se pa zgodi, če postane kak katoliški vojak nezavesten in v tem stanju ne more duhovnika zahtevati? Potem kar naravnost pokličejo popa, ki bolniku podeli zakramente za umirajoče, in ko ta umrje, vknjižijo ga za razkolnika in kot takega pokopljejo. Pravoslavni metropolit se tedaj lahko hvali, da „pravoslavna“ vera stalno napreduje mej vojaki. Temu nasproti si ne moremo pomagati.“

## Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska.

Na podlagi postave z dné 30. marca 1888. l., drž. zak. št. 33, tikajoče se zavarovanja delavcev; ukaza ministerstva za notranje zadeve z dné 14. maja 1888. l., št. 8351, tikajočega se izdelovanja osnovnih načrtov za vpeljavo okrajnih bolniških blagajnic; razglašena imenovanega ministerstva z dné 20. okt. 1888. l., držav. zak. št. 159, in osnovnega načrta po § 12. postave o zavarovanju bolnikov okrajne bolniške blagajnice, in s porabo določil dotične postave o zavarovanju tikajočem se lekarničnega osobja, postavila so se pravila okrajne bolniške blagajnice ljubljanske, katera je potrdila visoka deželna vlada za Kranjsko z ukazom z dné 25. feb. 1889. l., št. 817.

Omenjena, pod nadzorstvom mestnega magistrata ljubljanskega stoječa blagajnica pričela je s svojim delovanjem v smislu obstoječih ministerskih določil z 1. dném avgusta t. l. in se nahajajo dotični prostori v „stari kresiji“ v Špitalskih ulicah, oziroma v Medarskih ulicah št. 3 nasproti škofiji.

Delodajalcev je malone 600; delavcev 2666, ki so zavarovanju podvrženi.

Ker morajo dotične blagajnične prispevke (doneske) delavci, istotako delodajalci po postavnih določilih vsak mesec naprej odrajtovati blagajnici, dostavili so se že večinoma dotični plačilni listi in dostavili se bodo ostali tekom tega in naslednjega tedna.

Da se blagodejni zavod ne moti v svojem delovanju, nadejati se je, da ne bodo odrekli gospodje delodajalci blagajnici svojega pospešila ter bodo odrajtovali postavno določene prispevke tem točneje, ker imajo zavarovanci pravico do prejemanja bolniščine, zdravil in zdravniške pomoči z istim dnem, ko so za nastop dela oglašeni pri blagajnici. Da se more uprava vršiti redno in se morejo plačila zavarovalcem točno odšteti, morajo se zglaševati in odglaševati delavci gledé nastopa in izstopa pravočasno, to je v smislu pravil pri blagajniku in računovodji z glasnico in odglasnico.

Da je prikladneje obolelim udom blagajničnim, razdelilo se je mestno okrožje v 4 okraje in nastavil se je za vsak okraj eden zdravnik. Vsak zavarovaneec dobi na ime glasečo se izkaznico, na kateri je zapisan zdravnik, ki je določen za oni okraj, v katerem biva dotični zavarovaneec.

Kadar zavarovaneec oboli, oglasiti se mu je pri dotičnem blagajničnem zdravniku ali pa pri blagajniku in računovodji ter seboj prinesiti svojo izkaznico, da se pravilno izdela bolniški list. Ako bi se ne mogel dotičnik zaradi hude bolezni oglasiti osebno, sme v ta namen poslati drugo osebo k blagajnici. Prispevke plačuje zavarovaneec vsak mesec izimši nedelje, torej za 6 dnij v tednu, dobiva pa za ves teden, torej za sedem dnij bolniščino.

V pojasnilo naj je sledeče: Za bolniško blagajnico ljubljansko ne velja v premerjenje bolniščine pravi vsakdanji zaslužek, ampak razpredeljeni so delavci in delavke v 5 mezdnih vrst (vrste določenega zaslužka) in sicer je odmerjeno za prvo vrsto: „Mladostni delavci“ (vajenci, voluntérji), kateri se še vežbajo, torej prejemaajo od svojega delodajalca neznatne mezde ali celó nič plačila ne dobivajo, 40 kr.; za drugo mezdno vrsto: „delavci“ 80 kr.; za tretjo mezdno vrsto: „prvi delavci“ 1 gl.; za četrto mezdno vrsto: „mladoletne pomočne delavke“ 30 kr. in za peto mezdno vrsto: „delavke“ 50 kr. Od teh določenih mezd plačujejo blagajnični udje po 2 kr. in delodajalec 1 kr. od goldinarja.

Bolniščina iznaša 60 odstotkov od zneska v dotični mezdni vrsti določenega. Na pr. zavarovaneec tretje mezdne vrste dobiva na teden 4 gl. 20 kr. ali na dan 60 kr. bolniščine. Bolniščina izplačuje se proti izkazu z bolniškim listom, katerega ima v rokah bolnik, v sobotah popoldne od 2. do 5. ure pri okrajni bolniški blagajnici.

(Konec sledi.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 13. septembra.

### Notranje dežele.

Isterski Slovani so vsaj toliko dosegli, da imajo deželno-glavarjevega namestnika, dr. Antona Dukića, iz svoje sredine izbranega. Zahteva slovan-

marsikak zaslužek, kajti tujcev-romarjev je vsak dan dosti. Po mestu vozi tramvaj. Mesto je menda večje od Ljubljane, ima seveda tudi spomenik Garibaldijev. V Padovi mi pride na um: Kaj, ko bi Slovenci drugo leto romali k sv. Antonu, katerega tako močno častijo in v vseh zadevah na pomoč kličejo? Bližje je, nego v Marijino Celje, in gotovo ceneje.

Poslovila sva se od sv. Antona in se vsedla zopet v vagon. Dan je bil lep. Videla sva lepa mesta Vicenco, Verono, Peschiero. Verona je močna trdnjava, katero varuje mnogo fortov (male trdnjave). Mimo se peljaje mislil sem si: No, tukaj je že marsikateri kranjski sin stal na straži, sukal meč. Posebno pa se me je polastila nekaka otožnost, ko ugledam na levi Kustoco, na desni Solferino. Iz dna srca sem zaklical: Bog vam daj večni mir, junaki mladeniči, ki ste prelili kri za cesarja in domovino! — Svet je tukaj poln gričev, vmes pa so dolinice z njivami, drevjem in trtjem.

Krasen je razgled na jezero Garda, ki se daleč daleč razteza. Divno leži Desenzano na njegovem obrežji. Lepšega kraja menda ni daleč po svetu. Posebno mi je bila tudi všeč Brescia, ki leži poleg hribovja, za mestom pa se vidijo visoko po hribovji rajske vile.

Lah ne more molčati. Če tudi vé, da ga prav dobro ne umeš, ker tako hitro govori, vendar

ti zna muzati se tako dolgo, da ga človek umé. Sédel je z nami neki gospod, ki se je peljal v Pariz na razstavo. Kar sam se je predstavil, da je bil v svoji mladosti bogoslovec, in da ima nižje redove, pa ker ni bil „vocatus“, zapustil je semenišče. Ta mož nama je narekoval malo da ne pol brevirja in imel veliko veselje, ker se je lahko skliceval na izvrsten spomin, katerega mu ne morem odreči. Célo pot do Milana je govoril, tako da sem bil že prav vesel, poslovivši se v Milanu od njega. Naj se poslovim za danes tudi od tebe, dragi „Slovenec“. Upam v kratkem nadaljevati pisma.

Milan, 10. septembra.

P. H.

### Pripovedke za narod.

Ruski spisal Lev Tolstoj; prevél M. V.

#### Kjer ljubezen, tam i Bog.

(Dalje.)

Prošla sta mimo dva vojaka, jeden v vojaških, drugi v svojih čevljih, prošel je potem gospodar v svetlih kalošah iz sosednjega doma, prošel je pek s koškom. Vsi so prošli mimo in glej, poravnala se je z oknom i ženska v volnenih nogovicah in kmetskih čevljih. Prošla je mimo okna in se ustavila za prostenk. Zagledal se je vanjo izpod okna

Avdjejč vidi, tuja je ženska, oblečena slabo in z jencem stoji pri steni, obrnjenej proti vetru in skriva otroka in zavija v nekaj. Obleka na ženski je letna in slaba. Izza rame sliši Avdjejč, da otrok joče in ona ga teši, a nikakor ne more utešiti. Avdjejč vstane ter klikne stopivši pri dverih na prag: „Ženska, ženska!“ Ženska je začula in se obrnila.

„Čemu stojiš z otrokom na mrazu? Stopi v sobo, na toplem ti bo laglje ž njim. Sém le!“

Ženska se začudi. Vidi, starec s predpasnikom, z očali na nosu, kliče jo k sebi. Šla je za njim.

Spustila sta se po stopnicah, stopila v sobo, starec jo prevede k postelji ter reče: „Sédi semkaj, umnica, bliže pečici — pogreješ se in podojši dečka.“

„Sama od jutra nisem jedla“, reče ženska.

Avdjejč je zmajal z glavo, stopil k mizi, vzel hleb, skledico, odkril pri peči zaslon, nalil v skledico juhe, vzel iz peči lonček s kašo, nalil juho in postavil na mizo. Vzel je hleb, snel z obešala oti-račo in položil na mizo.

„Sédi“, reče, „uboga žena, jéj, a z dečkom jaz posedim, tudi jaz sem imel otroke — znam se igrati ž njimi.“

Ženska se je prekrizala, sedla k mizi in začela jesti, a Avdjejč je sédel na posteljo k dečku. Cmokal, cmokal mu je Avdjejč z ustnami, toda



ska, da bi se deželni zbor premestil iz Poreča v Pazin, se po mnenju levičarskih novin ne bo še takó kmalu izpolnila, ker so Italijani še vedno v večini in je za tak sklep treba dveh tretjin glasov.

Vzlic vsem preklicem se vzdržuje vest o ustanovitvi **jugoslovanskega državnozbornskega kluba**. "Riforma" je po svojem dunajskem dopisniku zvedela, da se bo ta načrt uresničil, s tem pa spravi v nevarnost Hohenwartov klub. Temu klubu bodo baje dalmatinsko-hrvatski in slovensko-radikalni poslanci pod Gregorčevićim vodstvom pristopili, zmerni Slovenci pod dr. Poklukarjem pa bodo še vedno zvesti ostali Hohenwartu. Jugoslovanski klub bo imel primeroma dvanajst članov ter bo popolnoma neodvisno postopal.

Govori se, da bo grof **Taafe** v Litomišlju cesarju predložil nasvete o sklicanju deželnih zborov.

Po trditvi "N. F. P." se bodo vsled zavarovanja delavcev zoper nezgode **obrnili nadzorniki** pomnožili, in sicer takó, da bo vsak nadzornik dobil svojega asistenta. Dotična naredba se bo v kratkem objavila.

**Gališki** deželni zbor se bo dne 5. oktobra k pettedenskem zasedanju sešel. Obravnaval bo zopet o propinacijskem vprašanju.

Ministrski predsednik **Tisza** bo dne 20. t. m. odpotoval v Veliki Varadin, kjer bo svojim volilecem razjasnil delovanje državnega zbora in bodočo upravno preobnovo.

### Vnanje države.

Belgijski škofje so poslali **papežu Leonu XIII.** skupno pismo, v katerem odločno protestujejo zoper nečuvstvo razžaljenje vsled Brunovega spomenika. Sedaj sovražniki vere niso več zadovoljni, da so razrušili posvetno oblast papežev, marveč očividno skušajo izpodkopati tudi njegovo duševno vladu. Židovski listi seveda vidijo v tem pismu le razžaljenje italijanskega kralja Humberta in njegovih svetovalecev. Resnica ima pač to slabo lastnost, da ima grenak okus. — Dunajska "Presse" objavlja nastopno brzojavko: Kakor poroča "Temps" iz Rima, napravil je sv. Oče minole dni svojo oporoko. Povodom jubileja poklonjene mu darove v vrednosti okroglih petindvajset milijonov frankov je volil cerkvi kot rezervni zaklad.

Povodom imendné **srbske** kraljice Natalije je bila v belgrajski Natalijini cerkvi slovesna služba božja, katere se pa ni vdeležil niti kralj niti kak minister ali regent — dokaz, da vlada na nobeden način noče uradno priznavati kraljice tikajočih se praznikov. Pač je bilo pa v cerkvi natlačeno polno ljudstva, posebno žensk, kot Sofija Ristićeva, regentova soproga, gospa Gruićeva, ministрова soproga itd. Tudi je bilo po mestu mnogo zastav razobešenih. — Ruski poslanik Persiani je prišel naravnost iz Peterburga na Dunaj, kjer se je minolo nedeljo sešel s srbskim državnim svetnikom dr. Dokićem. vzgojiteljem kralja Aleksandra, ter odpeljal z njim v Karlove Vare h kralju Milanu. Listi na razne načine ta dogodek tolmačijo. Gotovo je toliko, da je sedaj Natalija na Ruskem, da je Persiani ruski poslanik in dr. Dokić poleg vzgojitelja tudi upravitelj kraljevega premoženja; jako verjetno je, da se je konferencija v Karlovih Varih dotikala Natalijinega prihoda v Belgrad.

Poročali smo, da je **bolgarska** vlada poslala Turčiji noto o srbskem oboroževanju in da je turška vlada odgovorila: "Ker je Bolgarija celokupen del turškega cesarstva, napade vsakdo ž njo ob enem tudi Turčijo, poleg tega je pa Srbija materialno prešibka, da bi mogla Bolgarijo napasti." Z mero-dajne sofijske strani se javlja, da tej vesti manjka vsaka podlaga. Bolgarija ni Turčiji nobene enake note poslala, tedaj slednja tudi ni mogla v napomi-

nanem smislu odgovoriti. Sploh pa v Bolgariji ne more biti tako slab položaj, kakor to oznanjajo srbski radikalni listi, kajti bolgarska vlada ima ne- navadno prijetno priloznost, da more državna posojila izbirati. "Köln. Ztg." pravi o tem: Vsled razprtij z angleško-ameriško družbo je bolgarska vlada opustila načrt ameriškega posojila ter so jej druge finančne družbe že dotične predloge naznanile.

V **Rusiji** je sedaj, kakor znano, praznih več višjih rimsko-katoliških cerkvenih služb, pred vsem ona umrlega metropolita in nadškofa mohilevskega, Hintrova. Kot njegova najverjetnejša naslednika se imenujeta varšavski nadškof Popjel in rektor rimsko-katoliške akademije v Peterburgu, prelat Simon. Zadnji pot so bili ruski nadškofje imenovani leta 1883. Imenovanje novih nadškofov je odvisno od obravnav mej papeževu kurijo in ruskim pooblaščencom Izvolskim. "Novosti" pravijo, da so se dotične obravnave pretrgale, ker se ni moglo doseči sporazumljenega gledé občevarja ruskih cerkvenih knezov z Vatikanom, toda ta vest ni verjetna, tem manj, ker jej dosedanja poročila iz Vatikanu bližnjih krogov naravnost nasprotujejo. — "Journal des Débats" javlja, da bo prišel ruski prestolonaslednik v Pariz pod imenom grofa du Norda; ko bi bila pa tedaj razstava že zaključena, nastopil bo uradno kot prestolonaslednik — "Köln. Ztg." trdi, da bo car nemškemu cesarju vrnil obisk po pruskih jesenskih vajah, predno bo cesar Viljem odpotoval na Grško. Spremljala ga bo carevna.

Vest, da bo **Nemčija** izgotovila novo orožno postavu, in sicer popolnoma samostalno in primerno "edino le nemškimi razmeram", je izmišljena. — Neki ne posebno zanesljiv list pravi, da bo prihodnji državni proračun iznenadil marsikoga. Ustanovilo se bo baje z nova več konjiških in najmanj dva topniška polka. — Prve dni oktobra bo v Atenah poroka grškega prestolonaslednika s princesinjo Sofijo, tretjo sestro nemškega cesarja Viljema. Slednji bo prišel pri tej priložnosti v Atene ter takoj potem obiskal tudi turškega sultana.

Kakor že brzojavno naznanjeno, odklonila je Seineprefektura prijavljeni kandidaturi Boulangerjevo in Rochefortovo. Vsaka agitacija in vsak za nju oddani glas bode po **francoski** postavi kaznjiv. Kar se tiče novih kandidatov in pa njihovih vrlin, ne morejo se Francozje posebno ponašati. Državniki in govorniki so jako redko sejani, isto tako tudi veljaki v finančnem in trgovskem svetu; tem pogostejši pa so časnikarji, ki so se menda zarotili, da nočejo nobenega poslaniškega prostora pustiti praznega za naročnike svojih listov. Kako pa je danes na Francoskem v obče z moralnostjo v zvezi z volilnim gibanjem, kaže nam v jako neprijetnem blesku kandidat osemnajstega pariškega okraja, bivši bagno-kaznenec Maxime Lisbonne, ki se v volilnem oklicu zavezuje pospeševati težnje vseh lovecev za službami in državnimi odlikovanji, a dotični dobiček tudi deliti s svojimi volilci. — "Paris" v posebni prilogi objavlja sodbe boulangistov o boulangistih. Tukaj vidimo, kakó temni značaji so pristaši "generalovi", ali pa vsaj, kakó malo znajo ceniti ti ljudje oni božji dar, kateri imenujemo mi navadni ljudje prijateljstvo. V nastopnem le nekaj odlomkov: Cassagnac o Boulangerju: "Uskok iz monarhičnega tabora, izdajica katoliške vere je bil najprvo služabnik princev in Boga, potem pa se je prodal revoluciji in hudiču. Brez vesti in prepričanja bi se ta cestni ropar ne premišljal, ko bi mogel na lasten račun uprizoriti znova 18. brumaire ali 2. dan decembra... Postal je nemogoč kot vojni minister, najvišji poveljnik ali sploh kot vojak... Izvršil ni ničesar, kar so marsikateri tepei pričakovali... Boulangerjevi tovariši, ki so odičili

prsi njegovi z zvezdo častne legije, danes to globoko obžalujejo. Prsi takega strahopetneža se ne odlikuje z dijamenti, marveč se obljubejo." Rocheforte o Naquetu: "Naquet s takó nedolžnim obrazom načela svojega življenja tají, da ga moramo nehoté prašati, koliko denarja je za to dobil." Naquet o Laguerre-u: Laguerre je tolikrat svoje nazore predružačil, da nikdo ne more danes stalnosti njegovih sedanjih zaupati."

Kakor je izvedel "Moniteur de Rome", izbruhnile so v **italijanskem** ministerstvu hude razprtije, in sicer mej Crispijem in Zanardellijem, ker slednji hrepeni po stolu ministerskega predsednika ter mu pri tem uneto pomaga tudi Nicotera. — Liberalna in tedaj gotovo v nastopnem oziru popolnoma nepristranska "Nuova Antologia" ne opisuje položaja Italije v posebno svetlih barvah. Odkritosrčno priznava pisatelj dotičnega članka, da Italija ne more več nositi dosedanjega bremena. Oboroževanje jo tlači neusmiljeno. Revščina se enako povodnji izliva čez celo Italijo. Industrija je popolnoma propala, istotako trgovina. Izvažanje miruje, vino počiva v kletih. Dežela je kričala pod davčnim bremenom, toda tudi ti krvavi denarji so se lahko-mišljeno potrošili. Posledica temu propadu more biti splošen polom. Le še malo časa, in narod bo prosil milosti. Vsaka vojska je ljubša, nego sedanji mir. Dante je s krvjo napojeno Italijo štirinajstega stoletja imenoval bivališče bolečin, toda kaj bi rekel dandanes ta strogi glas z ozirom na politiko, kateri manjka tako rodoljubje kakor previdnost. Jeza njegova bi se enako lavi izlila čez može z lahkimi sreem, ali bolje rečeno, z lahko glavo, ki uničujejo svojo deželo ter so pripravljeni, pahnuti celo Evropo v propad, le da služijo svoji — domišljiji.

Vsled predloga **kretskega** generalnega gubernatorja Sakira paše so zgrabili njegovega prvega svetnika in poslanca kretskega narodnega zbora, Russa Christodulatiya, kateremu očitajo, da je v zvezi z vstajniki in da jim je izdal mnogo tajnostij sultanovih in Šakirovih. Pri hišni preiskavi so baje v resnici našli pri njem mnogo jako kompromitovanih listin.

## Izvirni dopisi.

Iz **ljutomerskega** okraja, 12. sept. (Šolsko poročilo.) V soboto 14. septembra se sklepa tukaj šolsko leto na ljudskih šolah. Pred triindvajsetimi leti se je prvokrat za ljutomersko glavno šolo izdalo nemško šolsko poročilo, ki pa je bilo "mrtvorojeno dete", ker njegov izdajatelj ni ozira jemal na krajne in časovne razmere. Letos je ob koncu šolskega leta izišlo drugo slovensko poročilo, kateremu pa želimo mnogo naslednikov.

Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru je bojda sklenilo, da bode v bodoče vsako leto izdalo tiskano šolsko poročilo za vse šole v ljutomerskem okraju, in ravno zdaj se je izdalo prvo v lični knjižnici z naslovom: "Letno poročilo narodnih šol v ljutomerskem okraju o šolskem letu 1888/89". Na straneh 1—20 se nabaja navdušeno pisan "Predgovor", potem "Zemljepisne črtice ljutomerskega glavarstva" od Ivana Kryla, "Nekaj o pridelovanji sočivja", spisal Tomo Pušenjak, "Narodni pravljici iz ljutomerskega okraja", namreč o početku ljutomerske cerkve in o Turji, zapisal J. Freuensfeld, in "O selitvi naših ptic", spisal Fr. Schneider.

Od strani 21—50 nahaja se v ožjem pomenu šolsko poročilo, namreč razredba šolske mladine po vseh šolah in razredih ljutomerskega okraja. Na čelu tega oddelka je imenik okrajnega šolskega sveta, potem imenik vseh krajnih šolskih svetov in učiteljstva in imenik vseh učencev in učenk po posameznih razredih in oddelkih.

Sestavki v prvem oddelku tega poročila so prav primerni namenu svojemu, imenik učiteljev in učencev v drugem oddelku pa bo k večjemu prvokrat zanimiv, drugikrat pa bi gotovo bolje bilo, ta oddelek čisto premeniti, skrajšati, ali celó opustiti, ker korist imenika ni v nikaki razmeri s tiskovnimi troški. V obče bi zadostovala statistična tabela, kakoršna je zdaj na zadnji strani tega poročila. Saj se tudi v "Predgovoru" naglašja, da je to poročilo v prvi vrsti namenjeno naši mladini, kateri hoče "učiteljsko društvo" "pokazati njeno ožjo domovino, popisati njene lepote in vrline, odkriti njeno preteklost, spominjati se zaslužnih in odličnih mož, ki so se rodili na teh tleh, ali ki so delovali za blaginjo in napredek teh krajev; opisati hoče naše vrlo in pošteno prebivalstvo, njegovo delovanje, njegov jezik, njegove šege in navađe, njegovo mišljenje." Res lep načrt za šolsko poročilo! Da bi se le tudi lepo izvrševal! Tukajšnji narodnjaki bodo gotovo radi žrtvovali nekaj denarja, da se takšna poročila lagle izdajo.

slabo, zob nima. Deček še vedno joče. In Avdjejčič ga je začel zbadati s prstom, zamahuje nanj s prstom naravnost k ustnam in jemlje proč. V usta ne daje, ker ima palec črn, umazan od kuhe. Deček se je zagledal na palec in utihnil, potem se je začel celó smeјati. In obradoval se je celó Avdjejčič. A ženska je in sama pripoveduje, kdo je in kodi je hodila.

"Jaz sem", reče, "vojakova žena, moža so mi pred osmimi mesci odgnali daleč, niti sluha ni po njem. Bila sem kuharica, potem sem porodila. Z otrokom me niso več hoteli. Sedaj se že tretji mesec potičem brez službe. Zajedla sem vse, kar sem imela na sebi. Hotela sem iti za dojljilo — nihče me ne vzame — presuha sem, pravijo. Hodila sem preje k kupčevalki, tam živi naša babica, pa so mi obljubili, da me vzmó. Namenila sem se tja. Velela mi je ta teden priti. A živi daleč. Utrudila sem se in našla dobre ljudi. Bog jej daj dobro, gospodinja se naji je usmilila in naji ima v božje ime na stanovanji, sicer ne bi vedela, kako bi živela."

Avdjejčič vzdihne in reče: "Ali tople obleke nimaš?"

"Včeraj sem zadnji robec zastavila za dve grivnji."

Ženska stopi k postelji in vzame dečka, a Avdjejčič vstane, stopi k steni in prinese staro poddevko.

"Na", reče, "slaba je sicer, a bo že, da se zaviješ."

Ženska pogleda na poddevko, pogleda na starca, vzame poddevko in zaplače. Obrnil se je i Avdjejčič, zlezel pod posteljo, potegnil izpod nje skrinjico, začel premetavati v njej in zopet sédel proti ženski.

In ženska je rekla: "Spasi te Krist, starče, vidno je, On me je poslal pod tvoje okno. Zmrznila bi bila jaz in dete. Ko sem izšla, bilo je toplo, a sedaj je pritisnil mraz. On sam, Batjuška, te je privel, da si pogledal skozi okno in se me revice usmilil."

Avdjejčič se nasmehne in reče: "On je navel. Ne gledam, draga ženska, kar tako slučajno skozi okno."

In Martin je povedal i vojakovej ženi svoje sanje, kako je slišal glas, da je obetal Gospod današnji dan priti k njemu.

"Vse utegne biti istinito", reče ženska, vstane, obleče poddevko, zavije vanjo dete in se začne klanjati, zopet zahvaljevati se Avdjejčiču.

"Vzemi v ime Kristovo", reče Avdjejčič in jej podá dve grivnji, "rešiš si robec."

Ženska se prekriža, prekriža se i Avdjejčič ter spremi nekoliko žensko. (Konec sledi)



**Iz Javorja pri Litiji, 10. septembra.** Veselega srca vam morem povedati, da smo imeli pri nas od angeljske nedelje do Malega Šmarna sv. misijon. Slavnoznani duhovniki iz „Jezusove družbe“ so nam dajali tako lepe nauke, da jih ne smemo nikoli več pozabiti. Ljudstva je bilo toliko, da se je vse trlo. Ne samo iz domače fare, ampak tudi iz sosednjih prihajali so v obilnem številu poslušati božjo besedo in prejemati svete zakramente. Presrečno zahvalo pa izrekamo na tem mestu č. gg. misijonarjem za veliki trud, ki so ga imeli skozi vse dni sv. misijona; posebno pa se zahvaljujemo tudi našemu čast. gospodu župniku, ki so nam preskrbeli sv. misijon.

Ob koncu sv. misijona, dne 8. t. m., praznovali smo tudi drugo cerkveno slavnost, namreč stoletnico župnije. Ker je bilo ta dan lepo prijetno vreme, zbralo se je ljudstva toliko, ko še prej nikdar ne. Tako smo dokončali srečno vse cerkvene slavnosti. Bog daj, da bi bila tudi fara srečna.

## Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril č. šolskim sestram v Celji 200 gld. za šolo.

(Konjska dirka v Šentjerneji), prva velika dirka, prirejena od c. kr. kmetijske družbe kranjske za celo deželo, vršila se je v sredo 11. t. m. popoldne ob najlepšem vremenu. Ljudstva bilo se je že dopoldne ob premovanju mnogo nabralo, popoldne pa ga je toliko došlo, da stotine vóz in kočij na šentjernejskih dvoriščih prostora niso dobile. Smemo reči, da je prišla v sredo v Šentjerneji vsa zavedna Dolenjska skupaj in celo daljno Kočevsko odposlalo je zastopnike svoje in tudi tekmovalce k dirki. Dirkališče je bila državna cesta med Šentjernejem in Kostanjevico; jeden kilometer od Šentjerneja so bili cilji in razsojevalni odbor ter stotine občinstva. Razsojevalni odbor je bil sestavljen iz udov konjarskega odseka, t. j. gg.: dr. Rudescha (predsednika), ritmajstra Hanslika, Lenarčiča, Iv. Perdana, Pirca ter Jos. Fr. Seunig-a, in gospodov, s katerimi se je odsek pomnožil, to so dež. nadsodišča svetnik Brunner iz Kočevja, vodja Rih. Dolenc iz Grma, posestnik Julij Treo iz Malevasi, posestnik Kastelic iz Kandije, vitez Langer iz Prežeka, grof Margheri iz Otočič, župan Poljanec iz Št. Jerneja, vitez Savinschegg iz Metlike in posestnik Wutscher iz Brezovice. K tekmovalcu oglasilo se je 39 posestnikov s svojimi konji. Natančno ob 3. uri pričelo se je dirkanje, in sicer z naslednjimi uspehi: V I. oddelku: Dirka treh- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil, dirkalo je štirinajst kónj. Dolgost dirkališča 1000 metrov. Prvo darilo 100 gld. (državno darilo), drugo darilo 40 gld., tretje darilo 30 gld. Prvi prišel je na cilj s svojo kobilo „Mirno“ Josip Rus iz Mirne peči v 2 min. 44<sup>4</sup>/<sub>5</sub> sek. Drugi je prišel Ivan Dornik iz Krške vasi s svojo kobilo „Verzo“ v 2 min. 46<sup>3</sup>/<sub>5</sub> sek. Tretji je prišel Anton Straus iz Kostanjevice s svojo kobilo „Pluto“ v 2 min. 53<sup>2</sup>/<sub>5</sub> sek. — V II. oddelku: Dirka starejših kranjskih žrebcev in kobil, dirkali so štirje konji. Dolgost dirkališča 2000 metrov. Darilo prvemu 60 gld., drugemu 40 gld. in tretjemu 30 gld. Prvi prišel je na cilj s svojo kobilo „Filarko“ Martin Rangus iz Sela v 5 min. 59<sup>2</sup>/<sub>5</sub> sek. Drugi je prišel Anton Straus iz Kostanjevice s svojo kobilo „Cilo“ v 6 min. in 8<sup>1</sup>/<sub>5</sub> sek. Tretji je prišel Ivan Stik iz Malenc s kobilo „Pluto“ v 6 min. 13<sup>2</sup>/<sub>5</sub> sek. — V III. oddelku: Dirka za konje brez razločka starosti in spola, tudi za valahe, ki so najmanj eno leto lastnina kranjskega posestnika, bilo je prijavljeno 21 kónj, a dirkalo je le 16 kónj, ker štirje niso prišli h dirki, a jeden je bil odvržen, ker ni imel pravice dirkati, kakor se je pozneje dognalo. Dirkališče bilo je 2000 metrov dolgo. Darilo prvemu 50 gld., drugemu 30 gld. in tretjemu 20 gld. Prvi prišel je na cilj s svojim valahom „Abukrezom“ Fran Dornik iz Krške vasi v 5 min. 12<sup>4</sup>/<sub>5</sub> sek. Drugi je prišel Teodor Luckmann iz Šmarja s kobilo „Almo“ v 5 min. 30<sup>1</sup>/<sub>5</sub> sek. (Gospod Luckmann prepustil je darilo odseku v pokritje troškov.) Tretji je prišel Ivan Sterle z valahom „Miško-tom“ v 5 minutah 36<sup>2</sup>/<sub>5</sub> sek. — Po končani dirki je tajuik g. Pirc pozval navzoče gospodarje, na podlagi te dirke uriti in vaditi konje svoje, zlasti pravilneje voziti, in predsednik presojevalnega odbora, gosp. dr. Rudesch iz Ljubljane, razdelil je potem ob četrt na 6. uro darila.

(V Sarajevo) sta se dne 12. t. m. — kakor poroča „Sl. Gosp.“ — odpeljala iz Maribora msgr. Fr. Kosar, kapiteljski vikar, in mil. g. stolni dekan Ig. Orožen, da se vdeležita jutri posvečenja nove stolne cerkve.

(Imenovanje.) Suplent na tukajšnji pripravnici, g. Viljem Hallada, in suplent na tukajšnji realci, g. Fran Orožen, sta imenovana glavnima učiteljema na pripravnici v Ljubljani. — Čast. gospod Alojzij Sver, kapelan v Radgoni, bode duhovni oskrbnik v moški kaznilnici v Mariboru.

(V Mariboru) je minolo nedeljo pri č. šolskih sestrah pet kandidatij vsprejelo samostansko obleko, in sicer: Ljudmila Arzenšek, Ruperta Hudopis, Ladislava Kalinšek, Ursula Gosak in Barbara Valentin.

(Novo poštno poslopje) bodo zgradili v Mariboru. Troški so proračunjeni na 80.000 gld.

(Novomeska čitalnica) priredi v nedeljo 15. t. m. v slovo odhajajočim diletantinjam, gospicam Tonici, Olgi in Eleonori Devovi šaljivo opereto „Čevljar baron“, po nemškem posnel J. Alešovec. Petje spremlja oddelek mestne godbe. Začetek ob polu osmi uri.

(Vspored ljudske veselice,) katero priredi slovensko pevsko društvo „Slavec“: I. V soboto, t. j. 14. t. m., zvečer ob 9. uri priredi društvo „Slavec“ preblagorodnej gospej namestnici kumice društvene zastave, Mariji Murnikovi, bakljado in serenado. II. V nedeljo ob 8. uri zjutraj vdeleži se društvo in corpore sv. maše na Gorenjem Rožniku, pri kojoj poje oddelek društva „Slavec“. III. Društveniki zbirajo se točno ob 2. uri popoldne v društveni sobi ter odidó ob 3. uri pod društveno zastavo na Koslerjev vrt k ljudski veselici. Vspored ljudske veselice: 1. \* \* „Koračnica“, svira vojaška godba. 2. Proch: „Slavnostna overtura“, svira vojaška godba. 3. Foerster: „Pobratimija“, zbor (nov) z bariton-solo. 4. Pedrotti: Chor und Canzone iz opere „Tutti in Maschera“, svira vojaška godba. 5. Gospodičina Valentinčičeva izroči in pripne krasen, od ljubljanskih gospej in gospodičin darovani trak na društveno zastavo. 6. Nagovor in zahvala gosp. predsednika. 7. Foerster: „Naša zastava“, slavnostna kantata, moški zbor. 8. Cizbulka: „Ein Abend im steirischen Hochgebirge“, fantazija, svira vojaška godba. 9. Volarič: „Pri zibelci“, mešan zbor, poje slavni mešani zbor šišenske čitalnice. 10. Dr. G. Ipavic: „Oblaku“, četverospjev (nov). 11. Scherenzel: „Melodienkranz“, venec slovenskih pesni, svira vojaška godba. 12. \* \* „Na tujini“, poje mešani zbor šišenske čitalnice. 13. Nedvéd: „Popotnik“, tenor s samospjevom, poje g. Meden. 14. Zajtz: Overtura k operi „Die Hexe von Boissi“, svira vojaška godba. 15. Ipavic: „Domovina“, pesem, svira vojaška godba. 16. Ambrož: „Damenspende“, valček, svira vojaška godba. 17. Faust: „Die Odaliske“, polka mazur, svira vojaška godba. 18. Strauss: „Fusionen“, valček, svira vojaška godba. 19. Strauss: „Entweder oder“, polka hitra, svira vojaška godba. IV. Tehtanje in kegljanje: Kegljanje se prične zjutraj ob 9. uri in traja zvečer do 8. ure. I. dobitok: 1 cekin; II. dobitok: 3 gld.; III. dobitok: 2 gld.; IV. dobitok: 1 gld.; V. dobitok: 2 gld. za največ serij; VI. šaljivi dobitok za največkrat devet. — Serija treh lučajev 10 kr. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstop za ude prost. Neudje plačajo 20 kr.

## Telegrami.

Antverpa, 13. septembra. Gubernijsko poročilo ministru notranjih zadev konstatuje, da se preiskava zaradi nesreče še vedno

vrši. Število mrtvih je uradno dognano na 72, ono ranjenih v bolnišnicah na 114.

Hanovera, 13. septembra. Veliki knez-prestolonaslednik je došel. Na kolodvoru ga je cesar sprejel ter večkrat objel, potem pa sta se v odprtem štirivprežnem vozu odpeljala v stolni grad, kjer je cesarica prisrečno pozdravila carjeviča.

Novi York, 12. septembra. Ob severnem nabrežju je ljut vihar razsajal. Več ladij je razbitih, mnogo ljudij je smrt našlo.

## Vremensko sporočilo.

| Dan                                             | Čas   | Stanje         | Veter                | Vreme   | Mokrine na 24 ur v mm |
|-------------------------------------------------|-------|----------------|----------------------|---------|-----------------------|
| opazovanja                                      |       | zrakomera v mm | toplomera po Celziju |         |                       |
| 7. u. zjut.                                     | 740.5 | 11.0           | brezv.               | megla   |                       |
| 12. 2. u. pop.                                  | 737.3 | 21.0           | sl. vzh.             | jasno   | 0.00                  |
| 9. u. zveč.                                     | 736.4 | 15.6           | brezv.               | oblačno |                       |
| Srednja temperatura 15.9° za 1.5° nad normalom. |       |                |                      |         |                       |

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)  
13. septembra.

|                                           |                                      |
|-------------------------------------------|--------------------------------------|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 83 gl. 45 kr.                        |
| Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „              | 84 „ 30 „                            |
| 5% avstr. zlata renta, davka prosta       | 110 „ 05 „                           |
| Papirna renta, davka prosta               | 99 „ 60 „                            |
| Akeje avstr.-ogerske banke                | 911 „ — „                            |
| Kreditne akeje                            | 305 „ 25 „                           |
| London                                    | 119 „ 55 „                           |
| Srebro                                    | — „ — „                              |
| Francoški napoleon                        | 9 „ 48 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> „ |
| Cesarski cekini                           | 5 „ 66 „                             |
| Nemške marke                              | 58 „ 30 „                            |

## Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljuba Ljubljana,

za Františkansko cerkvijsko v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnatih barv v ploščevinastih pušicah (Blechlüchen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najnižeje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (14)

Cenike na zahtevanje.

V obvarovanje zdravja nedvomno nekaj novega

je uradno koncesijonovana, naravna, umetno s prosto ogeljno kislino prirejena mineralna kislá voda

kostrivniški kislí vrelec

(Römerbrunnen)

pri Rogatcu.

Z naravo in umetnostjo srečno spojena, nedosegljiva, do sedaj v kupčiji še ne se nahajajoča zdrava pijača je ta peneča se

mineralna kislá voda,

katera je zdravejša in okusnejša kakor vse takozvane sifon-kislé vode. (23—21)

Na prodaj je v vseh znamenitejših lekarnah, pri trgovcih ter jo neposredno pošilja oskrbníštvo rimskega vrelca, pošta Rogatec-Slatina (Štajersko).

Blizo 40 let stara Slovenka išče službo kot kuharica ali gospodinja. Več o tem pri opravištvu tega lista. (2-2)

Vrelec „Carinthia“,  
alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne sebine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (24)